tím, že při vyhrožování bylo užito zlého nakládání, pokud jen toto mělo sesíliti účinek vyhrožování (roz. nař. s. ze dne 5. února 1881 sb. 306).

II. Trest.

Trestem zločinu jest těžký žalář od 6 měsíců do 1 roku. Jsou-li tu okolnosti přitěžující, zvláště když ten, s nímž se zle nakládalo, byl násilím mu učiněným nebo nebezpečnou vyhrůžkou po delší čas uveden v trapný stav; — bylo-li hrozeno vraždou nebo zapálením; — když škoda, kterou se hrozí, převyšuje obnos 1000 zl.; když vyhrožováno bylo celým obcím neb okresům, jest trestem těžký žalář od 1 roku do 5 roků (§ 100 tr. z.). Stejné předpisy obsahují též voj. z. tr. (§§ 377, 378) a tr. z. pro Bosnu a Hercegovinu (§§ 174, 175).

III. Osnova nového trestního zákona.

Dle § 136 osnovy dopouští se přečinu, kdo se pokouší uvésti obyvatele osady neb krajiny vyhrožováním zločinem nebo přečinem v bázeň a nepokoj a trestá se vězením od 1 téhodne až do 2 roků. Též připouští se nález, že může býti dán pachatel pod policejní dohled. Kromě tohoto ustanovení, jež je obsaženo v 6. hlavě, jednající o rušení míru, jest dle § 246 tr. z. přečinem, když někdo vyhrožuje druhému ublížením na těle, svobodě, cti nebo majetku za takových okolností, jež jsou způsobilými vzbuditi v ohroženém obavu, že vyhrůžka bude vykonána. Přečin tento tresce se vězením od 1 dne do 6 měsíců nebo pokutou do 1000 zl.

Výchova dítek.

Svrchovaný zájem, jaký má stát a mítí musí na výchově mládeže, dochází výrazu ve mnohém směru v zákonodárství, jež ukládá rodičům, poručníkům, soudům a úřadům politickým důležité povinnosti k docílení tohoto mravního úspěchu.

I. K výchově dítek zavázáni jsou

1. rodičové; tito mají dle předpisu o. o. zákonníka povinnost starati se o život a zdraví svých manželských dítek, poskytnouti jim slušné živobytí, vyvinovati jich tělesné a duševní síly a položiti základ k jich příštímu blahu vyučováním v náboženství a v prospěšných vědomostech. Péče o zdraví přináležeti má po výtce matce, péče o živobytí připadnouti má otci a to tak dlouho, dokud se děti samy vydržovati nemohou.

2. Je-li otec nemajetný, má se matka starati o výživu, a zemře-li otec, připadá matce veškera výchova. Není-li matka již na živu nebo je-li nemajetna, postihuje tato povinnost otcovy prarodiče a po těchto prarodiče strany matčiny.

3. Jsou-li rodiče rozvedeni nebo rozloučeno-li manželství jejich co do svazku, smějí rodiče učiniti úmluvu co do výchovy dítek svých; nemohou-li se dohodnouti, rozhoduje soud tak, že matka převzíti musí vychování dítek mužského pohlaví až do dokonaného čtvrtého roku, dítky pak pohlaví ženského až do dokonaného 7. roku, ač-li z důležitých příčin není potřebí jinak nařídíti. Náklady vychování nésti jest otci. Z moci otcovské sleduje, že otec má právo vychovávati své manželské nedospělé dítko k tomu stavu, jejž pro ně za přiměřený pokládá. Po dosažené dospělosti může soud k žádosti dítěte vyslechnuv otce nalézti o tom, zda vzhledem ku stavu a jmění otcovu, jakož i zřetelem k náklonnosti a schopnostem dítěte má býti ono vychováváno k jinému povolání (§§ 139, 141 až 143, 148, 150 o. o. z.).

Přísnost zákona co do povinnosti výchovy dítěte obráží se ve dvou ustanoveních; dle § 177 o. o. z. pozbývá otec, kterýž naprosto zanedbává zaopatření a výchovu svých dítek, moci otcovské navždy, dle § 769 o. o. z. mohou pak rodičové býti od svých dítek vyděděni, jestliže docela o výchovu jejich se nestarali.

4. I děti nemanželské oprávněny jsou požadovati na rodičích svých zaopatření, vychování a ošetřování měrou jejich (rodičů) jmění přiměřenou. Povinnosti tyto odnášejí se na trojí stupeň věku a to: dětství, nedospělost a nezletilost (rozh. ze dne 19. listopadu 1863 č. 8087, sb. »Gl. Ung.« č. 1832). I tu postihuje povinnost alimentační v první řadě otce, nemůže-li povinnosti této dostáti, dochází na matku. Pokud matka chce a může své nemanželské dítko sama vychovávati v duchu jeho příštího povolání, nesmí jí otec dítko odníti. Je-li však blaho dítěte výchovou matky ohroženo, musí býti od ní odděleno. Rodiče mají toho vůli dohodnouti se mezi sebou o vychování nemanželského dítěte, avšak úmluva taková nemá býti právu dítěte nijakž na újmu (§§ 166—170 o. o. z.).

5. Nezletilci, kteří nejsou pod mocí otcovskou, podřízeni jsou poručníku. Tento má rovněž povinnost a právo starati se o výchovu nezletilce, avšak v důležitých záležitostech vymoci si musí teprve předpisů poručenského soudu. Osoba osiřelého nedospělce má býti předkem svěřena matce a to i tehdy, když v poručnictví se neuvázala nebo se opět provdala (§§ 216 a 218 o. o. z.).

II. Co se týče nákladů s výchovou spojených, dlužno lišiti, má-li dítě, o jehož výchovu jde, své jmění, čili nic. V prvém případu hradí se náklady vychování z příjmů plynoucích ze jmění; nepostačují-li tyto příjmy, jsou rodičové (srv. svrchu) povinni nedostávající se prostředky doplniti a má li dítko poručníka, smí býti k tomu použito se schválením soudu poručenského i jmění hlavního. Nemá-li dítě jmění žádného, zavázáni jsou rodičové veškery náklady vychování ze svého nésti, a poručník má přiměřený nárok na dobročinné ústavy do té doby, dokud nezletilec sám živiti se nemůže (§§ 150, 219—221 o. o. z.).

III. Co se týče povinnosti školní, dlužno poznamenati: Říšský zákon o školách národních ze dne 14. května 1869 č. 62 ř. z. (pozměněný zákonem ze dne 2. května 1883 č. 53 ř. z.) stanoví: Škola národní má za úkol vychovávati dítky mravně-náboženským směrem, rozvíjeti jich duševní činnost a vyzbrojiti je vědomostmi a schopnostmi pro život žádoucími. Rodičové anebo jich zástupci nesmí dítky své, pokud se týká, poručence, ponechati bez vyučování předepsaného pro veřejné školy národní. Povinnost školní počíná dokonaným šestým rokem a trvá pravidelně až do dovršeného 14. roku. Dítky mohou býti sproštěny návštěvy školy veřejné a vyučovány doma nebo ve škole soukromé, avšak rodiče jsou zodpovědni za to, aby se dítkám v tom případu v dostatečné míře dostalo aspoň vyučování předepsaného pro školy národní. Okresní školní dozorce má eventuelně právo i závazek o tom se přesvědčiti.

IV. Příspěvky na vychovávání. Viz čl. Pense státních úředníků, jich vdov a sirotků.

Vykázání (v řízení celním a důchodkovém).

Vykázáním rozumí se povinnosť prokázati odebrání, původ a vyclení zboží; předpis tento jest nejúčinnějším kontrolním opatřením v řízení celním.